

Список використаних джерел

1. У 2023 році кількість туристичних поїздок по всьому світу перевищить 10 млрд. Офіційний сайт CRI on-line українською мовою. URL: <https://ukrainian.cri.cn/2023/05/11/ARTIKCle7Yirm4noTOb6h0hI230511.shtml> (дата звернення 04.04.2024)
2. Податкові надходження від туристичної галузі 2023 року зросли на 3,2%. Офіційний сайт Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3824058-turisticna-galuz-torik-splatila-ponad-2-milarda-podatkov.html> (дата звернення 04.04.2024)
3. Смирнов І.Г. Логістика туризму: навч. Пос. Київ: Знання, 2009. 444 с.
4. Рудківський О.А. (2018). Особливості управління логістичними потоками в сфері туризму. Ефективна економіка. №5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2018/42.pdf
5. Джин, З., Дай, К., Фу, Г. Та Лі, Ю. (2017) Обговорення логістики туризму на основі теорії поділу та поєднання туристів і предметів. *American Journal of Industrial and Business Management*, 7, 537-547. <https://doi.org/10.4236/ajibm.2017.74039>.
6. Моргулець О.Б., Шевченко О.О., Агєєв Я.В. (2024). Туристичний бізнес України в умовах геополітичної нестабільності: стратегії розвитку. *Економічний простір*, (189), 349-354.
7. Ковальчук О., Кравченко В., Качмар Р. (2023). Особливості логістичного забезпечення діяльності підприємств у сфері туризму в умовах військового стану в Україні. *Економіка та суспільство*, (50). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-14>

УДК 379.8

РОЗВИТОК ЕКОТУРИЗМУ НА ТЕРИТОРІЇ ЧОРНОБИЛЬСЬКОГО ЗАПОВІДНИКА

Ю. В. Міхеєнко, здобувачка вищої освіти,
Науковий керівник – О. Б. Моргулець, доктор економічних наук, професор
Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: екотуризм, Чорнобильський біосферний заповідник, туристична програма, туристичний потенціал.

В умовах глобалізації та зростаючого усвідомлення необхідності сталого розвитку, екологічний туризм набуває особливої актуальності як інструмент збереження біорізноманіття та стимулювання економічного зростання. Дане дослідження, присвячене організації екотуризму на території

Чорнобильського біосферного заповідника та розкриває важливість цього напрямку в контексті екологічної безпеки, соціальної відповідальності та економічної вигоди.

Чорнобильська зона, з її унікальним природним та історичним потенціалом, представляє значний інтерес для розвитку екотуризму, попри існуючі виклики, такі як радіаційне забруднення та необхідність розвитку інфраструктури. Аналіз світового та вітчизняного ринку екотуризму, а також оцінка туристичного потенціалу заповідника виявляють можливості та перспективи для залучення туристів, що, в свою чергу, вимагає розробки спеціалізованих туристичних маршрутів та програм. Проектування екотуру вимагає комплексного підходу, що включає створення маршрутів, розробку інструментів просування та економічне обґрунтування.

Чорнобильський радіаційно-екологічний біосферний заповідник, розташований у Поліському природному регіоні, є одним з найбільших в Україні, охоплюючи понад 240 тисяч гектарів. Він був створений з метою захисту та відновлення екосистем після катастрофи на Чорнобильській АЕС у 1986 році [1]. Заповідник служить місцем для наукових досліджень та збереження біорізноманіття, включаючи рідкісні та зникаючі види рослин та тварин. Особливість заповідника полягає у його унікальній екосистемі, яка адаптувалася до радіаційного забруднення, показуючи здатність природи до відновлення.

Туристичний потенціал заповідника визначається його унікальними природними ресурсами, такими як ліси, болота, річки та озера, що приваблюють відвідувачів зацікавлених у пізнанні історії катастрофи та впливу радіації на природу. Статистичні дані свідчать про зростаючу кількість відвідувачів, особливо протягом весняно-літнього періоду, що підкреслює інтерес до природного середовища та історичної значущості заповідника [1]. Однак розвиток екотуризму сьогодні ускладнюється військовими діями та потенційною замінованістю території, що ставить під загрозу безпеку відвідувачів та збереження природних ресурсів. Незважаючи на це, Чорнобильський біосферний заповідник залишається значущим для наукових досліджень, охорони природи та розвитку екотуризму, вимагаючи зусиль для забезпечення сталого використання його унікальних ресурсів.

Чорнобильський біосферний заповідник має значний потенціал для розвитку водного, велосипедного і пішого туризму та комплексно як оптимальним варіантом для європейських туристів, завдяки його здатності поєднувати фізичну активність з пізнанням української культури та красою Північного Полісся. Для залучення туристів, які віддають перевагу активному екотуризму, нами пропонується новий маршрут екотуру під назвою «Інший бік Прип'яті».

Екотур «Інший бік Прип'яті» створено для людей, які цінують активний спосіб життя та природу, тих, хто прагне зрозуміти і відчувати красу незайманої природи та історію цієї унікальної місцевості. Пропонований маршрут передбачає сплав на каяках притоками Прип'яті до Чорнобиля, що дозволяє повною мірою насолодитися пейзажами заповідної території, не будучи занадто складним для учасників з середнім рівнем фізичної підготовки. Використання нерозбірних каяків для сплаву по річках заповідника обрано через їх довговічність та легкість управління, що забезпечує відсутність потреби в перенесенні їх через перешкоди.

Маршрут пролягає на відстані близько 80 кілометрів водною поверхнею, із запланованими ночівлею біля Яковецького лісництва та двома зупинками на обід. Тур «Інший бік Прип'яті» триватиме два дні з однією ночівлею, ідеально підходить для активного відпочинку, каякінгу та любителів природи, охоплюючи вік від 18 до 55 років. Учасникам пропонується трансфер з Києва, харчування, супровід гідів-екскурсоводів та необхідне спорядження. Співпраця з постачальниками транспорту та страхування гарантує безпеку та комфорт учасників. Програма туру включає інструктаж з техніки безпеки, сплав по маршруту з зупинками на відпочинок та обід, ночівлю в таборі з можливістю відвідування лазні та купання у річці. Зарядка, сніданок, збір табору та продовження сплаву з організованим прибуттям до Чорнобиля заплановані на другий день. Враховуючи особливості регіону, необхідно забезпечити належний рівень радіаційної безпеки та здоров'я учасників, підтримуючи сталість та збереження унікального природного середовища Чорнобильської зони.

Для просування екотуру «Інший бік Прип'яті» після завершення війни, відновлення авіасполучення та розмінування території, пропонується провести детальний SWOT-аналіз для оцінки потенціалу та стратегічних перспектив. Наразі серед сильних сторін можна виокремити багаті природні ресурси, наявність кваліфікованих інструкторів та низька конкуренція. Слабкі сторони включають високий рівень радіаційного забруднення та низьку популярність каякінгу. Можливості полягають у зростанні популярності здорового способу життя та розвитку туризму в регіоні, тоді як загрозами є погіршення якості водойм та потенційна конкуренція з іншими видами туризму [2; 3].

Стратегії просування включають створення веб-сайту з детальною інформацією про тур, використання соціальних мереж для просування, контекстну рекламу, партнерські відносини з туристичними агентствами, залучення медійних осіб та організацію каякінг-фестивалів. План рекламної кампанії передбачає використання Google Ads, Facebook Ads, Instagram Ads, YouTube Ads, рекламу в туристичних журналах, розсилки в месенджерах та співпрацю з інфлюенсерами.

Загальні витрати на розробку і просування туру за попередніми підрахунками складають близько 300 тисяч гривень. Ефективне використання зазначених заходів та інструментів дозволить досягти успіху в просуванні туру, забезпечивши його популярність серед цільової аудиторії та збільшення обсягів продажів. Конкурентна ціна дводенного екотуру, враховуючи сплав на каяках складає близько 5000 грн з особи. Як правило, формуються малі групи по 10 осіб. Планується організація туру мінімум на 2 групи в місяць. Отже, якщо вирахувати собівартість туру (проживання, оренду каяків, заробітну плату інструкторів, податкові збори тощо) отримаємо чистий прибуток в розмірі 25-30%. За таких умов термін окупності впровадження даного проекту складе менше 1 року, що є економічно вигідно.

Успіх розвитку екотуризму залежить від досягнення балансу між економічними і соціальними потребами та збереженням природних ресурсів. Аналіз світового та вітчизняного ринку екотуризму підтверджує зростання його популярності. Україна, зі своїм багатством природних ландшафтів та заповідників, має значний потенціал для розвитку екотуризму, однак зіткнулася з викликами, пов'язаними з воєнними діями та економічною кризою, через що має значні перешкоди для безпечного туризму в середині країни [4].

Таким чином, запропонована нами екотуристична програма «Інший бік Прип'яті» пропонує унікальний погляд на Чорнобильський біосферний заповідник, поєднуючи фізичну активність з пізнанням культури та краси Північного Полісся. Привабливість маршруту підтримується пропозицією сплаву на каяках по річках заповідника. Тур ідеально підходить для любителів активного відпочинку та природи. Учасникам пропонується повний пакет послуг, включаючи трансфер, харчування, супровід гідів-екскурсоводів та спорядження. Ефективна рекламна кампанія, що базована на інтернет-технологіях та партнерстві з туристичними агентствами, гарантує успіх туру серед цільової аудиторії та збільшення обсягів продажів в майбутньому.

Список використаних джерел

1. Чорнобильський радіаційно-екологічний біосферний заповідник. Чорнобильський радіаційно-екологічний біосферний заповідник. URL: <https://zapovidnyk.org.ua/index.php?fn=istor> (дата звернення: 14.03.2024).
2. Нікітенко, К. (2023). Розвиток екотуризму в Україні: потенціал та проблеми. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка, (15), 259-263.
3. Зайченко, М. (2020). Екотуризм в Україні: проблеми та перспективи. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України, (246), с. 16-26.

4. Моргулець, О.Б.; Шевченко, О.О., Агєєв, Я.В. (2024). Туристичний бізнес України в умовах геополітичної нестабільності: стратегії розвитку. Економічний простір, (189). С. 349-354.

УДК 659.44:640.43

РОЛЬ PR-ТЕХНОЛОГІЙ В ЗАЛУЧЕННІ ТА УТРИМАННІ КЛІЄНТІВ У ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ

А. С. Парафієнко, здобувачка вищої освіти,
Науковий керівник – О. Б. Моргулець, доктор економічних, професор
Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: PR-технології, готельно-ресторанний бізнес, маркетингові комунікації, лояльність клієнтів, імідж підприємства.

PR-технології (Public Relations technologies) – це інструменти, методи та стратегії, що використовуються у сфері маркетингових комунікації з цільовою аудиторією. Ці технології допомагають управляти репутацією бренду, підвищувати його впізнаваність на ринку, створювати та підтримувати позитивне відношення до компанії або продукту серед цільової аудиторії.

До основних видів PR-технологій відносяться [1; 2]:

1) Медіа-моніторинг та медіа-аналіз (Media Monitoring та Media Analysis) – відстеження згадок компанії або продукту у ЗМІ для оцінки їхньої ефективності та реакції аудиторії;

2) Управління соціальними мережами (Social Media Management) – управління аккаунтами у соціальних мережах для спілкування з аудиторією, публікації контенту та моніторинг відгуків;

3) Контент-маркетинг (Content Marketing) – створення та розповсюдження цікавого та корисного контенту для привертання уваги та залучення аудиторії;

4) Впливовий маркетинг (Influencer Marketing) – співпраця з впливовими особистостями для просування продукту або послуги серед їхньої аудиторії;

5) Інструменти кризової комунікації (Crisis Communication Tools) – інструменти для керування кризовими ситуаціями та відновленням репутації після них;

6) Цифровий PR (Digital PR) – використання цифрових каналів комунікації (веб-сайти, блоги, соціальні мережі) для реалізації PR-завдань;

7) Інструменти аналітики (Analytics Tools) – інструменти аналізу даних для оцінки ефективності PR-кампаній та прийняття стратегічних рішень.